

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSA Andrzej Niedużak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. K.

przeciwko A. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 czerwca 2012 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim

wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 14 grudnia 2011 r.,

- 1. oddala zażalenie,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w B. na rzecz adwokat M. B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu zażaleniowym, powiększając tę kwotę o należny podatek od towarów i usług.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie z powództwa D. K. przeciwko A. P. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 30 września 2011 r. oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 135 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Zażalenie na zawarte w wyroku orzeczenie o kosztach procesu złożył powód zarzucając naruszenie art. 98 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazywał na to, że powód na mocy art. 102 k.p.c. nie powinien zostać obciążony kosztami postępowania. Ponadto powód zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyczyn, dla których Sąd ten przyjął, iż nie ma podstaw do ponownego zastosowania art. 102 k.p.c., a także nieprzedstawienia w tym zakresie stosownego wywodu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, co sprawiło zdaniem skarżącego, że kontrola tego orzeczenia w postępowaniu zażaleniowym jest niemożliwa. Mając na uwadze powyższe powód wnosił o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia przez odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania odwoławczego i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego nieopłaconego w części ani w całości, o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w Bi. wyrokiem z dnia 30 września 2011 r. w sprawie z powództwa D. K. przeciwko A. P. o zapłatę oddalił powództwo i odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu. Sąd swoje rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnił trudną sytuacją materialną powoda oraz tym, że jest on pozbawiony wolności i nie uzyskuje dochodów. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał art. 102 k.p.c.

Sąd Okręgowy oddalając apelację powoda zasądził od niego na rzecz pozwanej kwotę 135 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym. W uzasadnieniu tego postanowienia powołał się na przepis art. 98 k.p.c. i wyrażoną w nim zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalił na kwotę 135 złotych w oparciu o § 6 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 in fine Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) mając na uwadze, iż pełnomocnik pozwanej przystąpił do sprawy dopiero na etapie postępowania odwoławczego.

Nie budzi wątpliwości trafność poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 marca 2011 r. (IV CZ 136/10 – nie publ.), iż w odniesieniu do strony, co do której sąd pierwszej instancji zastosował art. 102 k.p.c., sąd drugiej instancji powinien rozważyć możliwość ponownego zastosowania tego przepisu. Również trafnie skarżący wskazywał na zbyt lakoniczne odniesienie się do rozstrzygnięcia o kosztach procesu w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Mimo to postanowienie należy uznać za trafne. Przede wszystkim należy wskazać, że odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności (art. 102 k.p.c.). Podstawą do takiej oceny może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprocesowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa), przy czym zła sytuacja finansowa, stanowiąca podstawę do zwolnienia strony od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, nie wyczerpuje sama w sobie przesłanek zastosowania art. 102 k.p.c., a przepis ten, z uwagi na swój szczególny charakter, nie może być wykładany rozszerzająco i wyklucza uogólnienia (np. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11 – nie publ., z dnia 11 sierpnia 2011 r., I CZ 52/11 - nie publ.). Dalej podnieść trzeba, że wysokość sumy kosztów obciążających powoda jest relatywnie niska, nie sposób zatem upatrywać w niej źródła nadmiernych obciążeń powoda, czy też wpływu na inne sfery jego życia.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia, oddalając je na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art.

394¹ § 3 k.p.c. Ponadto Sąd Najwyższy orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej na podstawie § 13 ust. 2 pkt 2 w związku z § 6 pkt 2 i § 13 ust. 2 pkt 2 oraz związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).